

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

FIRST LANGUAGE TURKISH

0513/01

May/June 2007

Paper 1

READING

2 hours

Additional Materials: Answer Booklet/Paper

READ THESE INSTRUCTIONS FIRST

If you have been given an Answer Booklet, follow the instructions on the front cover of the Booklet.

Write your Centre number, candidate number and name on all the work you hand in.

Write in dark blue or black pen.

Do not use staples, paper clips, highlighters, glue or correction fluid.

Answer **all** questions.

At the end of the examination, fasten all your work securely together.

The number of marks is given in brackets [] at the end of each question or part question.

This document consists of **4** printed pages.

Aşağıdaki iki parçayı dikkatle okuyup tüm soruları cevaplayınız.

METİN A

Çok eski çağlardan beri farklı medeniyetler, kişilerin yaşamının güneş, ay, gezegen ve yıldızların konumları ve hareketlerinden etkilendiğini görmüş ve bu etkinin nasıl gerçekleştiğini anlamaya çalışmıştır. Babilliler MÖ 3000 yıllarında astroloji adı verilen bu çalışmaların en eski uygulamalarını geliştirmişler. Çinlilerin, Hindistan halkının, Orta Amerika'da Maya medeniyetinin astroloji uygulamaları da çok eski çağlara uzanıyor. Astroloji eski Yunan'a MÖ 500 yılında ulaşmış. Pisagor ve Plato gibi filozoflar din ve astronomi ile ilgili çalışmalarında astrolojiden yararlanmışlar. Astroloji Avrupa'da Hristiyan din adamlarının tüm karşı çıkmalarına karşın Orta Çağ boyunca uygulandı. 1500'lü yıllara kadar birçok bilim adamı astroloji ve astronomiyi birbirini tamamlayan bilimler olarak gördüler. Eski çağların "kahinleri", Doğu'nun münecimleri de aslında kehanetleri için gökyüzünü gözleyordular ve dolayısı ile hepsi aynı zamanda bir astronomdu. Günümüzde ise bazılarının astrolojiyi 'bilim' olarak kabul etmemesine rağmen milyonlarca insan hala astrolojiye inanmakta ve günlük hayatlarında, örneğin meslek ve eş seçimi, ne zaman yatırım yapacakları gibi konularda astrolojinin verileri doğrultusunda hareket etmektedir. Bazı firmalar, iş dağılımını çalıştıracakları elemanların astrolojik verilerine göre yaparak onlardan daha fazla verim almaktadırlar.

Astrolojide, Ay, Güneş ve belli başlı gezegenlerin yörüngelerinin bulunduğu hayali bant, "Burçlar Kuşağı" ya da "Zodyak" olarak tanımlanır ve her biri ismini takımyıldızlardan alan 12 burca ya da "eve" ayrılır. Astrologlar, Güneş Ay ve gezegenlerin Zodyak üzerinde belli bir andaki konumlarını hesaplayarak, bu anı yansıtan "horoskop" adını verdikleri haritalar çizerler. Güneş bir kişinin doğum saatinde hangi burcun evinde ise o kişinin güneş burcu da o olur. Kişilerin karakteri ve yaşamlarının olası çizgisi, onların doğum anını yansıtan horoskop ya da "yıldız haritaları"na göre yorumlanır. Bunu, bir kağıt oyununda size dağıtılan "el" gibi düşünebilirsiniz. Ancak bu durum, yaşamınızın çoktan belirlendiği anlamına gelmez. Çünkü astrolojik tahminler asla sizin elinizi nasıl oynayacağınıza bilemez. Yıldız haritanız size doğal eğilimlerinizi, kuvvetli ve zayıf yönlerinizi gösterebilir ama karşılaştığınız problemleri çözmeniz için hazır reçeteler sunamaz. Örneğin "Bu hafta Jüpiter'le burcunuz arasındaki iyi bir ilişki var. Bu da iş hayatınızda olumlu gelişmelerin olması ihtimalini artırıyor. İyi bir teklif alabilir, size yeni ufuklar açacak biriyle karşılaşabilirsiniz." şeklindeki bir astrolojik tahmin, sizin ayağınızı uzatıp, olabilecek iyi şeyleri beklemeniz anlamına gelmez. Astrolojik bulgular, o haftayı bir takım gelişmelere fırsat tanıyacak şekilde düzenlemeye çalışmanızı söylemektedir.

Dünyanın bilinen en eski horoskopu olan ve UNESCO'nun "Dünya Kültür Mirası Listesi"ne alınan 'Aslanlı Horoskop' ise bugünkü Türkiye topraklarında, Nemrut Dağı'nın doruğunda yer alıyor. 175 cm. boyunda, 240 cm. enindeki taş levhada sağa doğru dönerek yürüyen bir aslan figürü betimlenmektedir. Boynunda bir hilal olan aslanın gövdesi 19 yıldızla bezenmiştir. Bu yıldızlar Aslan takımyıldızını temsil eder. Aslanın sırtında ise üç tane büyük yıldız yer almaktadır. Yanlarındaki yazıda bunların Mars, Jüpiter ve Merkür olduğu belirtilmiştir. Aslanın boynundaki hilalin hemen üstünde Regulus (kral) yıldızı parlar. İnsanlık tarihi boyunca Regulus yıldızı krallarla özdeşleştirilmiştir. İşte bu Aslanlı Horoskop, belli gök cisimlerin bir anlık konumlarını yansıtıyor; M. Ö. 62 ya da 61 yılını. Kimi astrologlara göre Kral Antiochos'un doğumunu, kimilerine göre ise I. Antiochos'un tahta çıkış tarihini.

Astroloji yalnızca kendinizi değil başkalarını da anlamanızı sağlayarak en azından hoşgörünüzü artırır. Örneğin doğum anında Ay'ın Yengeç burcunda olması durumunda bağımlılık baskındır. Bu kişiler güçlü biçimde başkalarına bağımlı olabilirler ve bunu gösterirler; ya da tam tersine, kendi bağımlılıklarını –bilinçli veya bilinçsiz– saklayabilir ve hep diğer insanlarla ilgilenmeye çalışabilirler. Kendiniz, hayat ya da iş arkadaşınız konusunda bu türden bilgilere ulaşmanın ilişkilerinizi olumlu yönde geliştirmek için iyi bir araç olduğunu inkar edebilir misiniz?

Kimileri astrolojiyi 'Esrarengiz! Büyülü!' gibi sözcüklerle göklere çıkarırken kimileri de 'Saçmalık!' deyip geçer. Aslında doğru astrolojik tahminler ne esrarengizdir ne de saçmalık. Ciddi bir astrolog müşterisinin doğum haritasını ve gök cisimlerinin hareketlerini dikkatle inceleyerek o kişinin hayatında olumlu ya da olumsuz şeylerin olma ihtimalinin ne zaman daha yüksek olduğunu görebilir. Örneğin müşterisine 11-15 Ağustos arası, belki de bir kaza olarak yorumlanabilecek, birtakım olumsuz etkilerin hakim olduğunu söyleyebilir. Bu durumda o kişiye trafik, tehlikeli sporlar gibi, kaza olasılığını artırabilecek ortamlardan uzak durması tavsiye edilir. Bu, bir kazanın 'kaçınılmaz' olduğu anlamında değil, olasılığın yüksek olduğu anlamındadır. Havanın fazla yağışlı ya da kurak gittiğinde belli ürünlerin veriminin düşük olacağını tahmin edebilmekle yukardaki türden bir astrolojik öngörü arasında pek bir fark yoktur. İkisi de esrarengiz güçlere değil bilgi ve akıl yürütmeye dayanır. Astrolojiyi küçümseyenlere şu soruyu sormak gerek: Hayatımızın "iniş" ve "çıkışlarının" zamanını bilerek avantajlı duruma geçmenin ve yaşamımızla, onu şekillendiren kozmik güçler arasındaki yakın ilişkiyi daha iyi anlamanın saçmalık neresinde?

METİN B

Çok sayıda insan hiç olmazsa birkaç kez gazetede yıldız falına bakmış hatta bazıları belki de horoskopunu yorumlatmıştır. Zaman zaman karakterimiz hakkında doğru tanımlarla karşılaştığımız ya da haftalık ya da yıllık "fal"larımızın bazen şaşırtıcı derecede doğru çıktığı da inkar edilemez. Ancak, kendilerine 'astrolog' diyen insanları, bir 'sismolog', bir 'radyolog', bir 'sosyolog' gibi ciddiye almak, alanlarında onlar kadar bilimsel çalışıklarına inanmak gerçekten mümkün mü? Şaşırtıcı ama birçok insana göre cevap "evet". Birçok insan, hem de kimileri bayağı iyi derecede eğitilmiş ve zeki, bu astrologların, Güneş'in, Ay'ın, yıldız, gezegen ve diğer gök cisimlerinin pozisyonlarına bakıp, hayatlarında o gün, o hafta, o ay ya da o yıl neler olacağını, kendilerinin ve başkalarının nasıl insanlar olduğunu, söylemesini bekliyorlar. Güya bu gök cisimlerinin manyetik güçleri belirliyormuş her şeyi!!! Bana göre tamamıyla safsata!!!

Bir kere belli ki bu konu epeyce ticari hale gelmiş! Bu kadar çok sayıda insanın nasıl oluyor da kendilerine değil de, astrolojiye, horoskoplara, burçlara inandığını anlamak için medyaya baktığınızda, her şeyden önce bol miktarda satılık mal, danışmanlık hizmetleri! ve reklam görüyorsunuz. Ayrıca yazılıp söylenenlerin çoğu yuvarlak laf. Yani kendi horoskopu ya da burcuyla ilgili bir şeyler okuyan herkes, okuduklarından bazıları kendisine yakıştırabilir. Örneğin bakın astrologlara göre Boğa burcunda olan benim için günlük falım ne diyor. **"Bir ilişki, bir insan sizi umutlandırabilir. Bolluk ve mutluluk isteğiyle dolup taşabilirsiniz. Bitirilmesi gereken işler, sosyal hayatınız ve de iş hayatınız bugün sizi yoğun tutabilir. Başarmak istediğiniz bir şeye odaklanabilirsiniz."** Bütün bu sözler çok kişinin durumunu yansıtmıyor mu? Hepimiz bir ilişkinin, bir insanın bizi umutlandırmasını beklemiyor muyuz? Bolluk ve neşeye gelince; burcu ne olursa olsun bolluk ve mutluluğu unutan, bunları istemeyen insan düşünemiyorum. Aynı şekilde siz 24 saatin kimseye yettiğini duydunuz mu? Her zaman bitirilememiş işler vardır. Ve son olarak, bugün başarmak istediğim işe odaklanabilirim... ya da odaklanamam... Yani % 50 şansım var. Ne önemli tahmin! Ancak bu tahmini ciddiye alarak okuyan insanların tümü falı doğru çıkmış olarak değerlendirecek; yarısı başarmak istedikleri işe odaklanabildiği, diğer yarısı da odaklanmaya fırsat bulamadığı için. "Harcamalarınıza dikkat etmelisiniz!" Bu tavsiye sık sık çeşitli burçların horoskoplarında çıkıyor. Yine herkes "Ne kadar doğru!!!" diyor. Bazıları zaten para harcamaktan nefret ettiği için, diğerleri de gerçekten müsriflik yaptıkları için.

Bir de astrolojinin insanın kendini tanımasına ve düzeltmesine yardımcı olduğu iddiası var ki ben buna da katılmıyorum. Birçok kişi kötü davranışlarını düzeltmeye çalışmak yerine astrolojiyi mazeret olarak kullanıyor.

Öte yandan Jüpiter gibi bazı büyük gezegenlerin Dünya'nıkinden çok daha güçlü manyetik ve yerçekimi güçleri olduğu doğru ancak Dünya'ya o kadar uzaklar ki evimizdeki ampuller ya da çamaşır makinesinin üstümüzdeki etkisi çok daha fazla.

Astrolojiyi fazla ciddiye almanın zararlı sonuçları da olabilir. Örneğin 2004 yılı için astrolojik haritasını çıkarttıran bir hanım kilosuyla ilgili sorunlar yaşayacağını ve sağlığına dikkat etmesi gerektiğini okuyunca derhal rejim ve spor yapmaya başlar. Ciddi önlemler almazsa bir yağ tulumuna dönüşeceği kabusuyla gittikçe daha az yiyip, daha çok egzersiz yapan kadın sonunda gerçekten dal gibi olmayı başarır. Ancak içinden bir ses ona sürekli 'şişko, şişko' dediği için rejim ve egzersizi bir türlü azaltamaz. Sonunda sağlığını bozulduğunu gösteren belirtiler ortaya çıkınca doktora gitmek zorunda kalır. Doktor kadına kilo alması için bir takım şuruplar verir ama hanımefendi bunların hiçbirini içmeyip lavaboya döker. Nihayet halsizlikten yürüyemez hale gelir ve hastaneye kaldırılır. Teşhis 'Anoreksia Nevroza'! Evet sonuçta horoskop doğru çıkmış gibi gözükmemektedir ama yuvarlak lafları yorumlarken belki de kendimizi yersiz endişelere, ümit ya da hayal kırıklıklarına kaptırabiliriz.

Aslında astronominin doğmasına sebep olan astroloji gökyüzünden çoktan kopmuştur. En modern astrologlar bile gök cisimlerinin bugünkü gerçek konumlarını bildiğini ileri süremez. Ellerindeki haritaların geçerliliği çoktan bitmiştir.

Astrolojinin bir bilim olduğunu savunanlara en güzel cevap Guardian gazetesinin 2005 Nisanında 250 bilim adamına sorduğu "Bilimle ilgili herkesin bilmesi gereken en önemli şey nedir?" sorusuna Prof Antony Hoare'nin verdiği cevapta gizli: "Bilim adamları önce doğru olduğunu ümit ettikleri bir şeyin doğru olmadığını kanıtlamayı başarmak için var güçleriyle çalışırlar. Başaramazlarsa doğru olduğunu ümit ettikleri şeyin doğru olduğuna inanmak için yeterince sebepleri vardır ve artık başkalarını da inandırabilirler." Siz gökyüzü falcığı yapan astrologların masallarının doğruluğunu böyle test ettiklerini düşünebiliyor musunuz? Ancak bilim adamlarının astrolojinin dayandığı teorilerin saçmalığını kanıtlamakla uğraşmaması nedeniyle astrologlar belki de tarihteki en popüler dönemlerini yaşıyorlar.

- 1 Aşağıdaki soruları **Metin A**'da verilen bilgileri kullanarak yanıtlayınız. Soruların yanında göreceğiniz toplam **20** puanın yanı sıra yanıtlarınızda kullandığınız dil de yazma becerisi bakımından **5** puan içinde değerlendirilecektir.
- (a) Metin A'daki bilgilerden yararlanarak astrolojinin bir tanımını yapın. [2]
- (b) Eski çağların bilim adamları astronomi ve astrolojiyi neden birbirlerini tamamlayan bilimler olarak görmüşlerdir? [2]
- (c) Zodyak Kuşağının astrolojide önemi nedir? [3]
- (d) Yazar bir insanın doğum anındaki horoskopunu neden kağıt oyununda bir kişiye oyun başında dağıtılan ele benzetiyor? [3]
- (e) Yazarın düşüncesine göre astroloji başkalarıyla olan ilişkilerinizde size nasıl yardımcı olabilir? [2]
- (f) Aslanlı Horoskop'un belli bir tarihi gösterebilmesi nasıl mümkün olmuştur? [2]
- (g) Yazar astrolojinin "esrarengiz" ya da "büyülü" bir yanı yoktur diyerek ne anlatmaya çalışıyor? [3]
- (h) Pasajdan yazarın astrolojiye ve yararlarına gerçekten inandığını gösteren **3** ifade bulun ve bu ifadelerin yazarın görüşünü nasıl desteklediğini açıklayın. [3]
- 2 Yalnızca her iki parçadaki bilgileri kullanarak, iki yazarın astrolojiye yaklaşımını karşılaştıran 200-250 sözcüklük bir özet yazın. Özetinizde astrolojiye inanan, inanmayan ya da tarafsız bir yaklaşım içinde olabilirsiniz. [25]

[15 puan: Özetin içeriği]
[5 puan: biçem ve organizasyon]
[5 puan: dil bilgisi]

Permission to reproduce items where third-party owned material protected by copyright is included has been sought and cleared where possible. Every reasonable effort has been made by the publisher (UCLES) to trace copyright holders, but if any items requiring clearance have unwittingly been included, the publisher will be pleased to make amends at the earliest possible opportunity.

University of Cambridge International Examinations is part of the Cambridge Assessment Group. Cambridge Assessment is the brand name of University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is itself a department of the University of Cambridge